

1. NIVELL CONTEXTUAL

TÍTOL	<i>Sleepers</i>
AUTOR	Francis Alÿs (Anvers, Bèlgica, 1959)
ANY	1997-2002
DIMENSIONS	Variables
TÈCNICA	Documental en format diaporama
LOCALITZACIÓ DE L'OBRA	Exposició temporal al <i>CAPC</i> de Bordeaux
DADES BIOGRÀFIQUES RELLEVANTS	Va cursar estudis d'Enginyeria i Arquitectura a Anvers i Història de l'Arquitectura a Venècia. Després del terratrèmol que va assolir la Ciutat de Mèxic el 1985, s'hi va traslladar per col·laborar en la reconstrucció i va quedar fascinat per la ciutat, per la qual cosa va decidir establir-s'hi. A partir de llavors va començar a desenvolupar la seva carrera com a artista i va deixar de banda l'arquitectura. Alÿs treballa en diferents suports, com la pintura, el dibuix, el vídeo, la fotografia, la instal·lació i la <i>performance</i>. L'aspecte narratiu de les seves obres ofereixen múltiples lectures a l'espectador. Aquesta idea el va portar a col·laborar amb diferents il·lustradors i retolistes artesans de la Ciutat de Mèxic en la realització de la seva obra pictòrica: Alÿs realitzava petites pintures model i els col·laboradors les reinterpretaven i reelaboraven segons el seu criteri. Van arribar a formar una cooperativa comercial que va durar fins al 1997 i van pintar centenars de quadres. Conceptualment el seu treball està íntimament lligat a la seva forma de conèixer i reconèixer la ciutat: l'exploració de la ciutat a través del passeig constitueix el fil conductor del plantejament de la seva obra. Alÿs ha participat amb la seva obra en nombrosos esdeveniments artístics, com les biennals de L'Havana, Venècia, Lima i Santa Fe, i el seu treball s'ha mostrat en museus i galeries d'Europa i Amèrica. A més d'una important mostra individual en el Museo de Arte Moderno de la Ciutat de Mèxic a finals dels noranta; recentment ha exposat en el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia de Madrid, al Centro Nazionale per le Arti Contemporanee a Roma, a la Kunsthaus de Zürich i al Museum of Modern Art de Nova York. Actualment, Francis Alÿs viu i treballa a Mèxic D.F.
CONTEXT HISTÒRICO-ARTÍSTIC	Alÿs reprèn amb la seva obra experiències que als anys seixanta i setanta van dur a terme artistes com ara Joseph Beuys, Bruce Nauman, Vito Acconci i Stanley Brown. A l'igual que aquests artistes feren de l'acció una pràctica artística, Alÿs camina i experimenta així les relacions entre l'entorn urbà i els seus habitants. Es tracta d'accions que poden deixar o no rastres, que l'artista recull o documenta com a representació del complex entorn que l'envolta. L'estètica surrealista subjeu en aquestes pràctiques, ja que l'artista ens proposa elements aparentment dispars que l'espectador ha d'interpretar. El vessant pictòric de la seva obra es remet a Magritte o Hopper, pintors en els quals s'inspira, i extreu les relacions anòmales i sorprenents que

	s'estableixen entre els elements del quadre. La col·laboració amb diferents retolistes per a l'elaboració d'aquestes obres qüestionen el concepte d'autoria, com ja ho feren els artistes pop amb les seves apropiacions i produccions seriades.
--	--

2. NIVELL FORMAL

DESCRIPCIÓ	Diaporama format per tres conjunts de vuitanta diapositives cadascun que representen diferents ciutadans dormint i gossos descansant en el centre històric de la ciutat de Mèxic.
PAPER DE L'AUTOR	L'autor recorre la ciutat fotografiant arran de terra els diferents personatges sobre el paviment. Allys denuncia la desigualtat social i les formes de vida en una ciutat plena de contrastos. La sèrie fotogràfica va ser actualitzada per l'artista anualment de 1997 a 2002 i reproduïda en diferents espais i mitjans, per exemple, a la revista londinenca The Big Issue, que venen els rodamons.

3. NIVELL INTERPRETATIU

ELS MATERIALS	La fotografia és el mitjà que ha decidit utilitzar Francis Allys en aquesta particular visió de la ciutat de Mèxic. Altres mitjans que l'artista utilitza habitualment en la seva exploració de les condicions socials i econòmiques de les diferents ciutats a què viatja o viu són el dibuix, la pintura o els vídeos documentals. Tot i la presència de les noves tecnologies en la seva producció artística, Allys reivindica tant la relació directa (i no mediatitzada) amb l'entorn, com ho demostren les seves innumbrables passejades, com la producció artesana, tal i com manifesta en la creació de les seves pintures en col·laboració amb els retolistes nadius. Aquestes pintures (còpies dels originals proposats per l'artista) ens remeten a la imatge múltiple i seriada tan característica dels nostres temps, però estan pintades a mà; són el resultat d'una actitud que va contrariar les exigències de tecnificació i eficàcia imposades per la nostra època, alhora que reprenen la tradició dels ex-vots mexicans. Les pintures i les accions de Francis Allys són una manera de recuperar la centralitat del subjecte en un temps en què els mitjans tecnològics de reproducció de la realitat l'estan fent desaparèixer.
LES FORMES	Allys concep la major part dels seus treballs com a projectes en evolució. De les seves obres existeixen múltiples repeticions i variacions. La forma en què ens aproximem i recodifiquem la realitat és un tema central de la seva pràctica artística. Aquesta idea s'aprecia tant en les pintures realitzades en col·laboració amb els retolistes, així com en el seus treballs fotogràfics i sobretot en les seves <i>performances</i>, les quals aborden de forma metafòrica les relacions de les persones amb l'entorn. Les imatges intercalades de persones i gossos dormint al carrer estableixen un paral·lelisme entre ells, identificant les formes de vida d'uns i altres. El somni profund en què estan sotmesos provoca una sensació d'abandó com si s'esdevinguessin invisibles per a la resta de la societat. El seu somni ens

	increpa a imaginar els mons alternatius per on vaguen les seves ments. El diaporama, adaptable a qualsevol sala d'exposicions, projecta les imatges arran de terra, de la mateixa manera que s'han pres les fotografies.
CONSIDERACIONS DE L'AUTOR	<i>Caminar és el meu espai privat últim. No hi ha un mètode, és una actitud. Estàs absorbit per un procés de pensament i d'interferència, vaig pensant sobre els meus projectes mentre camino. L'espai del passeig no et limita: estàs obert a tota classe d'experiències.</i> <i>(...) Sento addicció per la ciutat de Mèxic. El camp d'investigació que em va obrir va donar lloc a noves peces. Com un outsider vaig reconèixer el territori, igual que un gos distribuïnt les seves marques. Tot prové d'una certa incompetència, no entenia els codis i volia comprendre'ls. La meua visió sobre el centre de la ciutat és una mirada poètica, personal, emocional. És un retrat d'aquesta vida i de la vida que jo he passat als seus carrers.</i> Fragment de l'entrevista realitzada a l'autor per Rocío Cerón: <i>Francis Alÿs o el arte del paseante</i>, 10 de juliol de 2006, publicada a http://rocioceron.blogspot.com/2006/07/francis-als-o-el-arte-del-paseante.html, consultada el 14 d'abril de 2007 a les 16'19 h.
CONSIDERACIONS CRÍTIQUES	<i>Des del punt de vista de l'obra de Francis, els animals han estat una mena d'alter ego dels individus, assenyalant diferents característiques psicològiques i sociològiques del medi en què viuen. Així, els gossos en Mèxic són els companys i guardians vigilants, fidels protectors del seus amos amb qui comparteixen la mateixa sort. El gall dindi que va enviar a la Biennal de Venècia de 2003, era un signe de la vanitat de l'artista contemporani i de la incapacitat d'apreciar la tasca de l'artista en un context estrany. La guineu que opera dins la National Portrait Gallery de Londres amb els retrats dels grans personatges com un lladre, és un esmunyedís intrús que confronta la presència de les autoritats manifestades en els retrats de nobles, aristòcrates i líders polítics.</i> José Manuel Springer: "Francis Alÿs. Set Pasejades a Londres. El so de l'invisible". <i>Réplica 21</i>, publicat el 09.01.2006 i disponible a la web: http://www.replica21.com/archivo/articulos/s_t/387_springer_alys.html, consultada el 13 d'abril de 2007 a les 16'25 h. <i>En l'univers d'Alÿs, que és tot un formiguer de moviments, disgressions, accions i desequilibris, els Sleepers –siguin gossos o homes– són els únics actors retratats en una situació d'èxtasi, de repòs i avoriment. (...) La seva aparent passivitat es correspon amb el moviment convuls del somni. (...) Els Sleepers d'Alÿs, per tant, no estan en absolut immòbils, al contrari, potser viatgen més que l'artista, perduts en pelegrinacions i disgressions, perquè el cervell és un laberint, més tortuós que els carrers de qualsevol ciutat.</i> Gioni, Massimiliano: "Ojos bien cerrados", <i>Matador</i>, Volum H, 1995.

4. RECURSOS

	http://www.fundacion.telefonica.com/arte_tecno/colecciones/colecc_fotografia/alys/00.html Explicació de la trajectòria artística de Francis Alÿs, representat a la col·lecció de fotografia contemporània de la Fundació Telefònica amb l'obra <i>Time Lapse</i> (2001).
--	--

ON LINE	http://rocioceron.blogspot.com/2006/07/francis-als-o-el-arte-del-paseante.html Entrevista de Rocío Cerón a l'artista. http://www.malba.org.ar/web/prensa2.php?id=56 Comunicat de premsa del Museo de Arte Latinoamericano de Buenos Aires en relació a l'exposició <i>Història d'una decepció</i>, realitzada per l'artista del 14 d'abril al 12 de juny de 2006. http://www.criticarte.com/Page/ensayos/text/FrancisAlysFS.html?=&FrancisAlys.html Assaig d'Héctor Antón Castillo sobre la pràctica artística de Francis Alÿs, publicat el 23 de setembre de 2006. http://www.postmedia.net/alys/interview.htm Entrevista de Gianni Romano a l'artista. http://www.terra.com/noticias/articulo/html/act235093.htm# Article sobre l'acció en la National Portrait Gallery de Londres: <i>Ronda nocturna</i>. http://salonkritik.net/archivo/2005/05/paseando_con_mo.php Article d'Anna Maria Guasch en relació a l'exposició de l'artista al MACBA: <i>A peu des del estudi</i>, del 27/05/2005 al 29/08/2005. http://www.rtve.es/FRONT_PROGRAMAS?go=111b735a516af85ccdc4135d9df82c2e123009d61eb00f778b60af793b191c3172fc7aaa5ec9641371930a3f053b1ec6784ef98c2374ffdcff70d4c16adb2dddb61f3d33ac0259a8 Recorregut per la trajectòria artística de Francis Alÿs a propòsit del programa que Metròpolis va dedicar-li el 18 de desembre de 2003. http://www.replica21.com/archivo/articulos/s_t/387_springer_alys.html Article de José Manuel Springer entorn de l'exposició de l'artista a Londres: <i>Set Pasejades per la Ciutat</i>. http://www.macba.es/media/alys/sleepers.html Presentació de l'exposició de l'artista al MACBA: <i>A peu des de l'estudi</i>, del 27/05/2005 al 29/08/2005, amb una selecció d'imatges de les obres de l'exposició. http://www.macba.es/controller.php?p_action=show_page&pagina_id=65&inst_id=20331 Seqüència d'imatges de <i>Sleepers</i> que es poden descarregar a l'ordinador en format d'estalvi de pantalla. http://artsplastiques.ac-bordeaux.fr/isabelle/ALYS.htm Web educativa de l'acadèmia de Bordeaux amb una breu explicació de l'obra <i>Sleepers II</i>. http://www.davidgtorres.net/alys.html Entrevista de David Torres a l'artista.
BIBLIOGRAFIA	<i>A pie desde el estudio</i>, MACBA, Barcelona, 26 de maig al 29 d'agost de 2005. <i>Francis Alÿs. The last clown</i>, Sala Montcada de la Fundació <i>La Caixa</i>, Barcelona, del 16 de juny al 23 de juliol del 2000. <i>Francis Alÿs. Obra pictòrica 1992-2002</i>, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid, del 27 de maig al 18 d'agost de 2003.

	Gioni, Massimiliano: “Ojos bien cerrados”, <i>Matador</i>, volumen H (1995), pàg.: 140. Pérez Soler, Eduardo: “Francis Alÿs. El individuo como medida”, <i>Lápiz</i> 138 (diciembre 1997), pàgs.: 52-59.
PROCEDÈNCIA DE LA IMATGE	http://artsplastiques.ac-bordeaux.fr/isabelle/ALYS.htm Web educativa de l'acadèmia de Bordeaux amb una breu explicació de l'obra Sleepers II.

5. APLICACIONS A L'AULA

PREGUNTES ESPECÍFIQUES DEL GUIÓ DE COMENTARI	- On ha col·locat la càmera l'artista en fer les fotografies? Per què creus que ho ha fet així? - Quin significat pot tenir el fet de representar persones “sense sostre” i gossos rondaires dormint? - Per què creus que l'artista belga pren la decisió de documentar aquest aspecte de la ciutat de Mèxic?
CONCEPCIÓ DE L'OBRA ARTÍSTICA	OBJECTIUS - Considerar l'acció de passejar com una experiència de creació artística. - Adoptar una actitud socialment compromesa. - Utilitzar les noves tecnologies com a instruments de documentació i creació.
REALITZACIÓ DE L'OBRA	PROCEDIMENTS - Creació d'un diaporama.